

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	7	3	3	3
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
(2055)**

PHILOSOPHY (In all Mediums)

Paper : Western Ethics

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 90

Note :— Attempt FIVE questions in all by selecting ONE question from each Unit. Question No. 9 (Unit-V) is compulsory. All questions carry equal (18) marks.

UNIT-I

1. Write a note on the nature and concerns of Ethics as a branch of Philosophy and discuss its relation to Religion.
2. What are the objects of a Moral Judgment ? Discuss in length.

UNIT-II

3. Explain the fundamental principles of Virtue Ethics.
4. Discuss the major Ethical ideas of Kant's Deontological approach towards Morality.

UNIT-III

5. Explain the fundamental principles of Hedonism and their significance in the Morality.
6. What are the philosophical ideas Utilitarians propound in the light of Ethical Inquiry ?

UNIT-IV

7. What do you understand by Environmental Ethics ? Discuss its concerns.

8. What is meant by Land-degradation and how is it an ethical issue ? Discuss.

UNIT-V

9. Attempt any **NINE** of the following :
- (1) Define Ethics.
 - (2) Define Morality.
 - (3) Define Customary Morality.
 - (4) Define Reflective Morality.
 - (5) Relation between Ethics and Psychology.
 - (6) Relation between Ethics and Aesthetics.
 - (7) Define Virtue.
 - (8) Define Categorical Imperative.
 - (9) What is meant by Good Will ?
 - (10) Difference between Conduct and Character.
 - (11) Why intention must be an object of moral judgment ?
 - (12) Difference between Hedonism and Utilitarianism.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनकर कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिये। प्रश्न संख्या 9 (यूनिट-V) अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के समान (18) अंक हैं।

यूनिट-I

1. दर्शनशास्त्र की एक शाखा के रूप में नैतिकता की प्रकृति और चिन्ताओं पर एक नोट लिखें और धर्म से इसके संबंध पर चर्चा करें।
2. नैतिक निर्णय के उद्देश्य क्या हैं ? विस्तार से चर्चा करें।

यूनिट-II

3. सदाचार नैतिकता के मूल सिद्धांतों की व्याख्या करें।
4. नैतिकता के प्रति कांट के कर्तव्यवादी दृष्टिकोण के प्रमुख नैतिक विचारों पर चर्चा करें।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਸੁਖਵਾਦ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਉਪਯੋਗਿਤਾਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕੀਨ ਤੋਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ?

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਪਰਿਆਵਰਣੀਯ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੋਂ ਆਪ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਇਸਦੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਭੂਮਿ-ਖਰਚੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਹੇਠਲੇਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ :
 - (1) ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (2) ਸਦਾਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (3) ਪ੍ਰਥਾਗਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (4) ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (5) ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ।
 - (6) ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੌਂਦਰਯਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ।
 - (7) ਸਦਗੁਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (8) ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (9) ਸਦਾਚਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
 - (10) ਅਚਾਰ ਅਤੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
 - (11) ਇਸਦੇ ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ?
 - (12) ਸੁਖਵਾਦ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗਿਤਾਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਹੇਠਲੇ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 (ਯੂਨਿਟ-V) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ (18) ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਦਰਸ਼ਨ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਪਰਮ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ? ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਗੁਣ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਨੈਤਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਂਟ ਦੇ ਕਰਤੱਵਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੈਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਹੇਡੋਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਨੈਤਿਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗੀ ਲੋਕ ਕਿਹੜੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਭੂਮੀ-ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਦਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :
 - (1) ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (2) ਸਦਾਚਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (3) ਰਿਵਾਜੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (4) ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (5) ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ।
 - (6) ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੁਹਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ।
 - (7) ਸਦਗੁਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (8) ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ਸੂਚਕ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (9) ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
 - (10) ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ।
 - (11) ਇਰਾਦਾ ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
 - (12) ਸੁਹਜਵਾਦ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ।